

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **P. M.**, zast. JUDr. Josefem Vrabcem, advokátem, se sídlem Jiráskova 378, Dobřichovice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2008, č. j. 8 Ca 315/2005 – 30,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v částce 800 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobce JUDr. Josefa Vrabce, advokáta.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností brojil žalovaný (dále též „stěžovatel“) proti výše uvedenému rozsudku Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“), kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 3. 10. 2005, č. j. OSZ-19-104/OM-Mu-2005, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí ředitele odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra ze dne 20. 6. 2005, č. j. OSZ-60932-10/VD-Ná-2005, vydanému ve věci zániku jeho nároku na příspěvek za službu.

Správní orgán první instance v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že příspěvek za službu byl žalobci přiznán od 1. 7. 2000, avšak dnem 15. 7. 2005 při dosažení věku 55 let vznikl žalobci nárok na starobní důchod a příspěvek za službu žalobci od tohoto data již nenáleží.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, v němž zejména namítal, že již dopisem ze dne 11. 5. 2005 zvolil, aby mu při souběhu starobního důchodu a příspěvku za službu byl nadále vyplácen příspěvek za službu, a výslovně tak využil možnost, kterou mu dává ustanovení § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb., ve znění zákona č. 160/1992 Sb.

Žalovaný rozhodnutím ze dne 3. 10. 2005, č. j. OSZ-19-104/OM-Mu-2005, odvolání žalobce zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. V odůvodnění rozhodnutí uvedl, že doba trvání nároku na příspěvek za službu je dána ustanovením § 116 odst. 4 zákona č. 186/1992 Sb., a příspěvek nenáleží ode dne vzniku nároku na důchod. Volbu výplaty jednoho z nároků uvedených v ustanovení § 118 odst. 2 zákona lze učinit jen za předpokladu trvání souběhu nároků, což v tomto případě není od 15. 7. 2005 splněno. Proto podle žalovaného zákon č. 186/1992 Sb., neumožňuje alternativní volbu kdykoliv, ale jen při souběhu nároků. Uvedl dále, že jestliže nárok na příspěvek za službu zanikl dne 14. 7. 2005, nemůže být od 15. 7. 2005 vyplácen.

V podané žalobě se žalobce dovolával nezákonnosti obou rozhodnutí správních orgánů a zopakoval argumenty vyjádřené v odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Dále poukázal na to, že výklad poskytnutý žalovanou by jednoznačně vedl k eliminaci ustanovení § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 20. 3. 2008, č. j. 8 Ca 315//2005 – 30, napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V odůvodnění rozhodnutí uvedl, že podle ustanovení § 116 odst. 4 zákona č. 186/1992 Sb. příspěvek nenáleží ode dne vzniku nároku na starobní důchod. Podle ustanovení § 118 odst. 2 téhož zákona při souběhu nároku na starobní, plný invalidní nebo částečný invalidní důchod náleží oprávněnému podle jeho volby buď příspěvek, nebo důchod. Městský soud v Praze dále odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2006, č. j. 3 As 14/2006 - 115, v němž již byla právní otázka nesouladu mezi doslovným výkladem obou citovaných norem judikatorně vyřešena. Městský soud v Praze uvedl, že má za to, že výkladem ustanovení § 118 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 116 odst. 4 zákona č. 186/1992 Sb. nelze dospět k jinému názoru, než že policista má právo volby mezi příspěvkem za službu nebo starobním důchodem, a odepřel-li žalovaný napadeným rozhodnutím právo volby, a odmítl-li mu vyplácet příspěvek za službu, ač ten o něj řádně požádal, porušil tím zákon v ustanovení § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb. Proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Současně Městský soud v Praze pro úplnost konstatoval, že závěr o nezákonnosti napadeného rozhodnutí nemohl být dotčen ani skutečností, že žalobce požádal o starobní důchod a že mu ten byl již přiznán.

Proti tomuto rozsudku podal včas kasační stížnost žalovaný, a to z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Namítal, že právním názorem uvedeným v napadeném rozsudku byl podstatným způsobem zpochybněn vyjádřený a uplatňovaný právní názor tohoto soudu na volbu mezi starobním důchodem a příspěvkem za službu podle zákona č. 186/1992 Sb. Odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2006, č. j. 3 As 14/2006 - 115, kde je také uvedeno, že „zvolí-li oprávněný příspěvek, může o starobní důchod požádat i později, neboť to žádný zákon nevylučuje“. Dále uvedl, že žalobce 15. 11. 2005 sepsal a 22. 11. 2005 podal žádost o přiznání starobního důchodu

s tím, že žádá o přiznání starobního důchodu od 15. 7. 2005. Žalobce dne 15. 11. 2005 prokazatelně zvolil starobní důchod a tím současně vyjádřil, že již netrvá na původní volbě příspěvku za službu. V takovém případě nárok na příspěvek za službu žalobce zanikl dnem 15. 7. 2005. Pokud by žalobce dne 11. 5. 2005 skutečně zvolil podle ustanovení § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb. jen příspěvek za službu, neměl v listopadu 2005 podávat žádost o starobní důchod.

Stěžovatel dále poukázal na to, že není jasné, zda by při zrušení rozhodnutí žalovaného měla volba příspěvku za službu, učiněná dne 11. 5. 2005, mít za následek právní situaci, ve které má být obnovou řízení nebo přezkumným řízením podle správního řádu zrušeno rozhodnutí o přiznání starobního důchodu od 15. 7. 2005, tj. rozhodnutí ze dne 4. 5. 2006, které bylo vydáno podle předpisů o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Současně stěžovatel zdůraznil, že žádost žalobce o další výplatu příspěvku za službu ze dne 11. 5. 2005 rozhodně nebyla jediným projevem vůle žalobce, vztahujícím se k volbě mezi příspěvkem za službu a starobním důchodem. V této souvislosti poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2007, č. j. 2 As 88/2006 - 56, kde je uvedeno, že stěžovatel žádostí o starobní důchod implicitně rezignoval na případné další vyplácení příspěvku za službu, takže i když v žádosti o starobní důchod výslovně neodvolal svoji původní volbu (příspěvek za službu), nutno mít za to že tak učinil mlčky tím, že tuto druhou žádost podal. V posuzované věci je tak podle žalovaného Městský soud v Praze ve stejné situaci opačného názoru. Současně žalovaný uvedl, že v prvním případě (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2007, č. j. 2 As 88/2006 - 56) Nejvyšší správní soud uzavřel, že pokud žalobce podal žádost o starobní důchod, nezbyvá, než aby nesl následky svého jistě po zralé úvaze učiněného rozhodnutí, které nelze považovat za nesvobodné, kdežto ve druhém případě (nyní posuzovaná věc) pak Městský soud v Praze za stejných výchozích podmínek zrušil rozhodnutí odvolacího orgánu Ministerstva vnitra.

Závěrem stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud přihlédl k dosavadní konstantní judikatuře tohoto soudu v této právní oblasti (rozsudek NSS ze dne 17. 8. 2006, č. j. 3 As 14/2006 - 115, ze dne 7. 3. 2007, č. j. 2 As 65/2006 - 72, ze dne 14. 3. 2007, č. j. 2 As 68/2006 - 60, ze dne 27. 4. 2007, č. j. 5 As 71/2006 - 86, a ze dne 22. 8. 2007, č. j. 2 As 88/2006 - 56), a napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že pobírání starobního důchodu zvolil až na nátlak administrativních pracovníků žalovaného (že by se také nemusel dočkat ani příspěvku ani důchodu s poukazem na pomalost soudních řízení...). Učinil tak až dnem, kdy tuto volbu učinil, a to ke dni, kdy byla tato volba žalovanému doručena, tj. ke dni 22. 11. 2005. Tedy v období od 15. 7. 2005 do 22. 11. 2005 má pobírat žalobce příspěvek za službu a starobní důchod až od 22. 11. 2005. Je tedy povinností žalovaného doplatit žalobci rozdíl za toto období mezi výší příspěvku a starobním důchodem. Není známo, z čeho žalovaný dovozuje, že žalobce „tím současně vyjádřil, že již netrvá na původní volbě příspěvku za službu“. Žalobce má za to, že uváděné případy soudních rozhodnutí nepostihují danou věc. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze není nezákonné, ani nespočívá v nesprávném posouzení právní otázky, žalobce navrhuje, aby Nejvyšší správní soud tuto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl a přiznal žalobci právo na náhradu nákladů řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek městského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlédnout z úřední povinnosti; vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud především poukazuje na svou dosavadní judikaturu, která je spojena s řešením vztahu příspěvkem za službu a nárokem na starobní důchod. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2006, č. j. 3 As 14/2006 – 115, *nárok na příspěvek za službu podle § 116 odst. 4 zákona č. 186/1992 Sb., zaniká pouze v tom případě, že policista při souběhu nároků na starobní důchod a na příspěvek za službu zvolí podle § 118 odst. 2 téhož zákona pobírání důchodu, uplatní žádost o tuto dávku a vznik nároku byl deklarován správním rozhodnutím.*

Z odůvodnění tohoto rozsudku vyplývá, že Městský soud v Praze i Nejvyšší správní soud se postavily na stanovisko, že ustanovení § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb., předpokládá souběh nároků na příspěvek a na starobní důchod a dává oprávněnému právo volby mezi těmito dávkami. Nelze proto vyložit ustanovení § 116 odst. 4 zákona č. 186/1992 Sb. tak, aby v zákoně předpokládaná situace – souběh nároků na příspěvek a na starobní důchod – vůbec nemohla nastat. Vznikne-li poživateli příspěvku nárok na starobní důchod, je oprávněn provést volbu mezi příspěvkem a starobním důchodem, starobní důchod si oprávněný zvolí podáním žádosti o přiznání a vyplácení důchodu. Jsou-li splněny podmínky nároku na starobní důchod i jeho výplatu a oprávněný podáním žádosti zvolí starobní důchod, zanikne jeho nárok na příspěvek a volbu již nelze opakovat. Zvolí-li oprávněný příspěvek, může o starobní důchod požádat i později, neboť to žádný zákon nevylučuje.

Z výše uvedených zásad vycházel v posuzované věci i Městský soud v Praze, který tyto zásady v odůvodnění napadaného rozsudku uvádí, a proto za situace, kdy žalobce ještě před vznikem nároku na starobní důchod (15. 7. 2005) výslovně podal dne 11. 5. 2005 žádost o další výplatu příspěvku za službu, a tím využil možnost volby, kterou mu dává § 118 odst. 2 zákona č. 186/1992 Sb., napadené rozhodnutí žalovaného zrušil. Současně městský soud v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že závěr o nezákonnosti napadeného rozhodnutí nemohl být dotčen ani skutečností, že žalobce požádal o starobní důchod a ten mu byl již přiznán.

S tímto závěrem městského soudu se plně ztotožňuje i Nejvyšší správní soud.

Je sice skutečností, že žalobce podáním ze dne 15. 11. 2005, doručeným České správě sociálního zabezpečení den 22. 11. 2005, požádal o přiznání starobního důchodu ode dne 15. 7. 2005, a tento důchod mu byl také rozhodnutím ze dne 4. 5. 2006 přiznán, nicméně, za rozhodující Nejvyšší správní soud považuje, kdy k podání žádosti o starobní důchod a k vydání napadeného rozhodnutí došlo. Z uvedených údajů vyplývá, že k podání žádosti došlo až po vydání rozhodnutí správního orgánu I. stupně i napadeného rozhodnutí žalovaného, a dokonce až po právní moci rozhodnutí žalovaného (právní moc 10. 10. 2005).

Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. *při přezkoumávání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.* Za tohoto stavu věci musel Městský soud v Praze nutně mj. posuzovat, kdy žalobce zvolil a požádal o přiznání starobního důchodu, a zda tak učinil do dne vydání napadeného rozhodnutí žalovaného, tj. do 3. 10. 2005, nebo až po tomto dni. Vzhledem k tomu, že žalobce o starobní důchod požádal až dne 15. 11. 2005, je nutno souhlasit nejen ze zrušením napadeného rozhodnutí žalovaného (ze dne 3. 10. 2005) pro jeho nezákonnost, ale i s tím, že závěr o nezákonnosti napadeného rozhodnutí nemohl být dotčen ani skutečností, že žalobce požádal o starobní důchod a ten mu byl již přiznán.

V době rozhodování správního orgánu zde byl pouze jediný projev vůle týkající se volby žalobce, a to projev vůle ze dne 11. 5. 2005, vyjadřující volbu dalšího pobírání příspěvku za službu. V době rozhodování žalovaného zde nebyla žádná vědomost o tom, že snad žalobce hodlá v budoucnu požádat o přiznání starobního důchodu. Právě naopak, to bylo až rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 10. 2005, doručené žalobci dne 10. 10. 2005, které žalobce přimělo k podání žádosti o starobní důchod, protože tak zůstal bez dříve vyplácených finančních prostředků.

Pokud jde o odkazy stěžovatelky na vybraná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s výhradou žalobce, že uváděná rozhodnutí danou věc nepostihují.

Rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2006, č. j. 3 As 14/2006 - 115, ze dne 7. 3. 2007, č. j. 2 As 65/2006 - 72, ze dne 14. 3. 2007, č. j. 2 As 68/2006 - 60 a ze dne 27. 4. 2007, č. j. 5 As 71/2006 - 86, se vztahují k věcem, u nichž žalobci o přiznání důchodu v souvislostech s posuzovanými nároky nepožádali. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2007, č. j. 2 As 88/2006 - 56, se potom vztahuje k věci, u níž žalobce o starobní důchod v souvislostech s posuzovaným nárokem požádal, ale učinil tak ještě v době odvolacího řízení žalovaným správním orgánem, tzn., že žalobce ještě před datem rozhodnutí žalovaného učinil volbu ve prospěch přiznání nároku na starobní důchod.

V nyní posuzované věci je situace jiná v tom, že v době rozhodování žalovaného žádná jiná volba žalobce, než volba ve prospěch výluhového příspěvku neexistovala. Volbu ve prospěch přiznání starobního důchodu žalobce učinil až po právní moci rozhodnutí žalovaného, kdy fakticky již o žádnou volbu nešlo, neboť nárok na výplatu výluhového příspěvku žalobci již pravomocně nepříslušel. Na tento případ principiálně dopadá rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č. j. 4 Ads 30/2007 - 50, na který stěžovatelka neodkazuje. V tomto rozsudku, kterým se zrušuje rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 8. 2007, č. j. 12 Ca 50/2006 - 31 (v obráceném partu), napadený kasační stížností žalobce, se městskému soudu mj. vytýká právě to, že: *Hodlal-li Městský soud v Praze aplikovat na posuzovaný případ právní závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 As 14/2006, pak měl zkoumat, zda situace vyjádřená v jeho právní větě (volba starobního důchodu a podání žádosti o jeho přiznání), nastala do dne vydání napadeného rozhodnutí žalovaného, tj. do 6. 1. 2006. Městský soud v Praze takto neučinil a jeho závěry jsou proto v rozporu s ustanovením § 75 odst. 1 s. ř. s., podle něhož při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.*

V nyní posuzovaném případě Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že právě posledně citovaný rozsudek a právní závěry v něm učiněné jsou plně aplikovatelné i v této věci, přičemž zároveň neučinil žádné právní závěry, jež by se příp. dostaly do rozporu s judikaturou citovanou výše.

Lze jistě přisvědčit poznámce stěžovatele, že není jasné, zda by při zrušení rozhodnutí žalovaného měla volba příspěvku za službu, učiněná dne 11. 5. 2005, mít za následek právní situaci, ve které má být obnovou řízení nebo přezkumným řízením podle správního řádu zrušeno rozhodnutí o přiznání starobního důchodu od 15. 7. 2005, tj. rozhodnutí ze dne 4. 5. 2006, které bylo vydáno podle předpisů o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, nicméně toto není předmětem nynějšího řízení o kasační stížnosti. To může být z povahy věci za daného stavu předmětem nejprve správního řízení, a to za příslušné součinnosti žalobce jako účastníka takového řízení.

Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalobci, který v řízení úspěch měl, soud přiznal náhradu nákladů řízení, sestávající z odměny advokátovi za jeden úkon právní služby ve výši 500 Kč podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“) a jednoho režijního paušálu ve výši 300 Kč podle ustanovení § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Úkon právní služby spočíval v písemném podání soudu ve věci samé. Za daný úkon započítal Nejvyšší správní soud zástupci žalobce sazbu podle ustanovení § 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bod 2 advokátního tarifu, neboť věc, v níž žalobce zastupoval spadá do kategorie věcí sociálního zabezpečení. Celkem soud žalobci přiznal náhradu nákladů řízení ve výši 800 Kč. Tuto náhradu je žalovaný povinen žalobci zaplatit do 15ti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce JUDr. Josefa Vrabce, advokáta.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. ledna 2009

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu